

Referat for 6. møde i Lokal Trepert Vidå-Kruså

Tidspunkt: Torsdag den 9. oktober kl. 15:00-17.00

Deltagere:

Erik Uldall Hansen (Aabenraa Kommune)
Philip Tietje (Aabenraa Kommune)
Søren Jensen (DN)
Christa Jørgensen (DN)
Inge Gillesbjerg (Naturstyrelsen)
Lars-Erik Skydsbjerg (Tønder Kommune)
Bo Jessen (Tønder Kommune)
Børge Koch (Haderslev Kommune)
Anders Sørensen (Sønderjysk Familielandbrug)
Bo Bejer (Spiras)

Tine Fricke (Aabenraa Kommune)
Søren Byskov Nielsen (Aabenraa Kommune)
Johanna Händeler (Aabenraa Kommune)

Fraværende:

Nanna Sophie Werdelin (FLI-sekretariatet)
Alexander Witt Sabroe (FLI-sekretariatet)
Helene H. Appel (Haderslev Kommune)
Mads Skau (Haderslev Kommune)

Dagsorden:

Velkomst v. Erik Uldall Hansen og godkendelse af revideret dagsorden

Dagsordenen godkendtes.

Orientering om 7. møde og ministerbesøg den 27.oktober v. Erik og Tine

Treparten mødes klokken 10 og der sendes en ny kalenderinvitation fra sekretariatet.

Jeppe Bruus og Stephanie Lose kommer klokken 11:10.

Det besluttedes at underskrive foran ministrene, men holde det ceremonielle meget kort, så der er tid til at drøfte de vigtige budskaber.

Pressen skal holdes uden for rummet under dialogen, men der organiseres et pressemøde bagefter. Sekretariatet indmelder emnerne til ministeriet og færdiggør forslag til pressemeddelelse inden mødet.

Indtil videre arbejdes ud fra følgende program:

Kl. 10.00 Mødet i treparten starter.

Kl. 11.10 Ministeren ankommer

Kl. 11.10 – 11.40 Ministre med følge deltager i mødet

Kl. 11.40 – 12.00 Vi mødes med pressen og tager fællesbillede til sociale medier – 20 min.

Dagsorden for mødet med ministrene:

1. Velkomst og præsentationsrunde v. Erik Uldall Hansen – 4 min.
2. Planen og aftaledokumentet godkendes og underskrives af treparten – 4 min.
3. Fremlæggelse af omlægningsplanen, herunder mål og fokusområder ved udarbejdelsen – 4 min.
4. Indlæg fra trepartens medlemmer - 13 min.
5. Afsluttende bemærkninger fra ministrene – 5 min.

Følgende emner er indmeldt til drøftelse med ministrene:

- Grænseoverskridende samarbejde, f.eks. en trepart for Flensborg Fjord.
- Gennemførelse af planerne:
Den forestående opgave med gennemførelse af planerne er meget stor – tidshorisonten forventes at være lang.
Det har afgørende betydning for gennemførligheden, at staten får købt arealer til jordfordeling.
Vigtigt med fokus på, at parterne ikke beskylder hinanden for manglende/forsinket implementering.
Udfordring vedr. forskellige lovgivninger – hvordan sikres det, at vi ikke – i et ønske om at gøre det bedste – ødelægger mulighederne for andre projekter (fx natur, VE).
Der er udpeget et væsentligt større lavbundsareal end de planlagte 140.000 har. Hvordan vil man prioritere mellem dem.
- Støtteordninger
Kan støtteordningerne følge med jordpriserne.
Økonomien i støtteordningerne er afgørende i f.t. gennemførelse af skovrejsning/natur.
- Sikring af fortsatte muligheder for landbrugsdrift
Kan man forebygge, at fondene ikke kun investerer i naturområder men også i gode landbrugsarealer, som dermed bliver for dyre til almindelig landbrugsdrift. Hvordan sikres landbrugets udviklingsmuligheder fremover.

Hvordan vil nye naturområder påvirke mulighederne for landbrug beliggende op ad naturområder i f.t. eventuelle restriktioner.

Der opstår en debat om den fremtidige proces og DN efterspørger hvorfor tidshorizonten for at gennemføre omlægningsplanen er så lang. Der bliver forklaret at det primært er procesbetinget (jordfordeling, lodsejeropbakning), men også hænger sammen med ressourcer (f.eks. personale).

Der er konsensus om at det er vigtigt parterne ikke beskylder hinanden for forsinket implementering.

Bordet rundt v. landbrug, DN og NST

Bo Jessen – Der er god stemning i debatten og der er holdt mange orienteringsmøder i Tønder. I alt 5 møder (1 konference + 4 lodsejermøder).

Inge Gillesberg: Naturstyrelsen holder samtaler til 2 projektstillinger primo nov. Ansættelse primo 2026. Udover det ansættes en administrativ medarbejder, der skal holde styr på info til lodsejere, mødeindkaldelser mv.

Gennemgang af udkast af omlægningsplan v. Søren

Et udtræk fra MARS af omlægningsplanen bliver gennemgået imens der samtidig kigges på kortet, for at se hvor projekterne er placeret. Treparten er enig i, at dokumentet ikke er pædagogisk.

Søren Byskov forklarer, at selvom treparten ikke har en målsætning om kvælstofreduktion, har projekterne alligevel en kvælstofeffekt. Vejen og Åbenrå har indmeldt VE som ekstensiveringspotentiale, det har Tønder ikke.

Trepartens bemærkninger til omlægningsplanen

DN ønsker sammenhæng med Aabenraa Kommunes udpegning af Sønderådal ind i Tønder Kommune.

- Tønder påpeger at de har udpeget store områder der i forvejen ikke er beskyttet. De vil på nuværende tidspunkt ikke udpege mere da lodsejermøder har været afholdt.

- Haderslev bemærker, at de mangler at tegne naturpotentiale ind,

men der tages fat i Elisabeth for at sammenkoble områderne hen over kommunegrænser, der hvor der er natur i forvejen.

- Landbruget er imod at tegne mere ind på nuværende tidspunkt.

Der findes et kompromis ved at pege på, at parterne har en ambition om at arbejde videre med større sammenhæng mellem naturpotentialeområder på tværs af kommunegrænser i et aftalepapir.

DN-hovedkontoret har meldt ud, at DN ikke kan godkende planer, hvor VE-anlæg er indtegnet, da det ikke gavner biodiversiteten. KL er involveret i debatten.

Aabenraa påpeger at VE er områder der tages ud af landbrugsdrift og der derved sker en ekstensivering.

Det aftales, at projektnavnene ændres, så de ikke indeholder betegnelsen VE.

Treparten godkender, at omlægningsplanen sendes videre til verificering hos SGAV, og at den uden ændringer godkendes formelt den 27. oktober 2025.

Drøftelse af aftalenotat og kort vedlagt planen

Treparten beslutter, at der ønskes udarbejdet et fælles aftalenotat, som ledsager planen, når den fremsendes til godkendelse i kommunalbestyrelserne. Notatet skal være klar inden mødet den 27. oktober.

Kommentarer fra treparten til indholdet:

- Det gennemførte arbejde er et udgangspunkt for det videre arbejde.
- Beskrivelse af, hvordan arbejdet i netop denne trepart har fundet sted.
- Beskriv involveringsprocessen
- Beskrivelse af tallene i rapporten og kortbilag.
- Naturpotentialer – ønske til sammenhæng på tværs af kommuner

- Skovrejsning – Der følger planlægning i 2026 mv. Tidshorisonten for gennemførelse.
- Fasthold, at planen er frivilligt.
- Beskrivelse af den videre proces – hvornår finder vi ud af den konkrete afgrænsning.
- Udfordringer og udeståender. Lovgivningsforslag og gennemførlighed

Der besluttes, at der skal vedhæftes et kortbilag, der både viser projekterne og naturpotentiale.

Sekretariatet skriver et udkast til kommentering.

Nyt til/fra Taskforce v. Erik og Søren

Nyt fra Taskforce v. Søren

- Barrierelisten er udfyldt og nu skal der arbejdes på den
- MARS opdatering den 24. november

Opsamling af emner til Taskforce fra 6. møde v. Erik

- Philipp Tietje foreslår en debat om arbejdsbyrden og diæter til dem, der deltager frivilligt

Eventuelt

Intet.